

ELEMENTE DE BAZĂ ALE ÎNVĂȚĂRII PRIN COLABORARE

Olga COTELEA, Alexandra RAETCHI

Școala Profesională Nr.8, Chișinău

Rezumat: *Strategia didactică este modalitatea eficientă prin care profesorul îi ajută pe elevi să accedă la cunoaștere și să-și dezvolte capacitățile intelectuale, priceperile, deprinderile, aptitudinile, sentimentele și emoțiile. Ea se constituie dintr-un ansamblu complex și circular de metode, tehnici, mijloace de învățământ și forme de organizare ale activității, complementare, pe baza cărora profesorul elaborează un plan de lucru cu elevii, în vederea realizării cu eficiență a învățării. Folosirea metodelor interactive promovează învățarea prin cooperare ca formă superioară de interacțiune psihosocială, bazată pe sprijin reciproc, pe efort susținut din partea tuturor elevilor.*

Cuvinte cheie: *strategie didactică, colaborare, cooperare, învățare, organizare.*

Învățarea prin colaborare este o metodă de predare și învățare în care elevii lucrează împreună, uneori în perechi, alteori în grupuri mici, pentru a rezolva una și aceeași problemă, pentru a explora o temă nouă sau a lansa idei noi, combinații noi sau chiar inovații autentice.

Învățarea prin cooperare este o învățare prin colaborare specifică:

- ✓ elevii lucrează în grupuri mici;
- ✓ activitatea este structurată;
- ✓ elevii sunt evaluați pentru munca structurată,
- ✓ lucrul realizat de grup este apreciat;
- ✓ elevii comunică direct între ei;
- ✓ elevii lucrează ca o echipă.

Interdependența pozitivă. Elevii realizează, că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit sarcina grupului (“ori ne scufundăm, ori înotăm împreună”).

Profesorii pot structura această interdependență pozitivă, stabilind scopuri comune (“învață și vezi să învețe toți cei din grup”), recompense comune (“dacă toți membrii grupului realizează un anumit lucru, fiecare va primi o bonificație); resurse comune (o coală de hârtie pentru întregul grup sau fiecare membru deține o parte din informații); roluri distribuite (cel care rezumă, cel care îi încurajează pe ceilalți, cei care formulează răspunsul etc.).

Interacțiunea directă. Elevii se ajută unii pe alții să învețe, încurajându-se și împărtășindu-și ideile. Ei explică ceea ce știu celorlalți, discută, se învață unii pe alții. Profesorul aranjează grupurile în așa fel încât elevii să stea unii lângă alții și să discute fiecare aspect al temei pe care o au de rezolvat.

Răspunderea individuală. Se evaluează frecvent performanța fiecărui elev și rezultatul i se comunică atât lui, cât și grupului. Profesorul poate scoate în evidență răspunderea individuală, alegând, pentru test, elevii din doi în doi sau alegând, la întâmplare, un membru al grupului pentru a da un răspuns.

Deprinderi interpersonale și de grup. Grupurile nu pot exista și nici nu pot funcționa dacă elevii nu au și nu folosesc anumite deprinderi sociale absolut necesare. Elevii trebuie învățați aceste deprinderi la fel cum sunt învățați orice altceva. Ele includ conducerea, luarea deciziilor, clădirea încrederii, comunicarea, managementul conflictelor.

Procesare în grup. Grupurile au nevoie de anumite momente pentru a discuta cât de bine și-au atins scopurile și pentru a menține relații eficiente de muncă între membrii lor. Profesorii creează condițiile necesare acestei procesări prin sarcini ca:

- a) Enumerați cel puțin trei acțiuni ale membrilor care au condus la succesul grupului;
- b) Enumerați cel puțin o acțiune care ar putea spori succesul grupului mâine.

Profesorul monitorizează, în permanență, învățarea grupurilor și le dă feedback, lor și întregii clase, despre cum lucrează.

Principii călăuzitoare. Copiii vor ajunge să gândească mai bine numai dacă li se oferă ocazii numeroase de a exersa metodele de gândire care le sunt prezentate.

Trebuie să ne concentrăm pe câteva strategii de gândire care sunt foarte utile și ușor de transferat de la un domeniu la altul, astfel încât elevii să le poată folosi în mod regulat.

Rolurile elevilor. În interiorul fiecărui grup, rolurile pe care le joacă elevii pot fi orientate spre sarcina de lucru sau spre menținerea grupului sau spre ambele.

Pentru că elevii trebuie să se deprindă cu ambele categorii, uneori profesorul poate distribui roluri specifice. Li se atrage atenția asupra rolurilor izolate pentru a-i face conștienți de necesitatea fiecărui rol. Rețineți însă, că elevii trebuie să schimbe rolurile la fiecare activitate pentru că scopul este să le poată îndeplini pe toate simultan.

În continuare se prezintă caracteristicile și formele tipice de organizare pentru strategiile didactice - învățare prin cooperare, competiție și individualism, precum și motto-urile specifice.

	Cooperare	Competiție	Individualism
Motto	<i>“Ne scufundăm sau înotăm împreună.”</i>	<i>“Eu înot și tu te scufunzi sau eu mă scufund și tu înoți.”</i>	<i>“Fiecare pe cont propriu.”</i>
Caracteristici	Indivizii conlucrează la atingerea obiectivelor comune. Ei colaborează pentru a învăța mai bine sau pentru a-i ajuta pe alții să învețe mai bine.	Indivizii lucrează în competiție pentru atingerea unui obiectiv pe care doar unul sau câțiva dintre ei îl pot atinge.	Indivizii lucrează individual pentru a atinge obiective de învățare fără să relaționeze cu alți colegi.
Forma tipică de organizare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Activități în grupuri mici, adesea eterogene; ▪ Se depun eforturi pentru ca toți membrii grupului să obțină rezultate bune; ▪ Ceea ce este benefic pentru propria persoană este benefic și pentru ceilalți; ▪ Reușitele grupului sunt celebrate; ▪ Răsplata este nelimitată; ▪ Evaluarea prin compararea performanțelor în raport cu criteriile prestabilite. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Se lucrează individual; ▪ Eforturi pentru a fi mai bun decât colegii; ▪ Ceea ce este benefic pentru propria persoană este în detrimentul celorlalți; ▪ Se celebrează reușita personală și eșecul celorlalți; ▪ Ierarhizare sau reprezentare printr-o curbă grafică de la “cel mai bun” la “cel mai slab”. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Se lucrează individual; ▪ Se fac eforturi pentru a obține reușite individuale; ▪ Ceea ce este benefic pentru propria persoană nu are nicio importanță pentru ceilalți; ▪ Reușita personală este celebrată; ▪ Răsplata este considerată nelimitată; ▪ Evaluare prin compararea performanțelor în raport cu criteriile prestabilite.

Concluzii

Lecțiile bazate pe învățarea prin colaborare au următoarele caracteristici generale ca: interdependența pozitivă, răspunderea individuală, caracterul eterogen al membrilor și al grupurilor, conducerea în comun, predarea directă a deprinderilor sociale, muncă eficientă în grup.

Rezultatele învățării sunt mai bune atunci, când învățarea are loc prin colaborare, dezvoltând la elevi relații mai bune, tolerante cu colegii, indiferent de etnie, sex, capacități intelectuale, atitudine pozitivă față de profesori, față de materiile de studii, față de studii și școală.

Bibliografie

1. Charle Temple, Jeannie L. Steele, Kurtis S. Meredith *Învățare prin colaborare*, Chișinău, 2002.
2. Cerghit, I. *Metode de învățământ*, EDP, București, 1997.
3. Ionescu, M., Chiș, V. *Studii de pedagogie*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000.
4. Ionescu, M. *Demersuri creative în predare și învățare*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000.